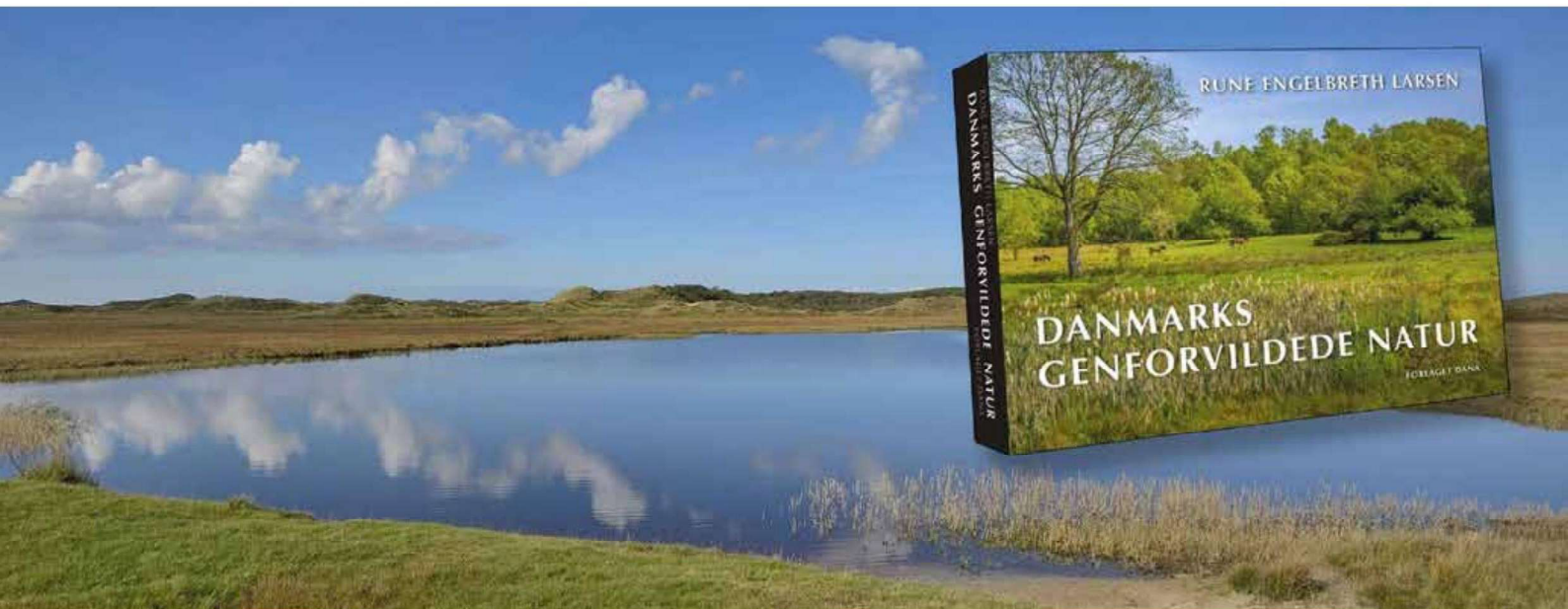

Visionen om vildere natur i Danmark

”Danmarks genforvildede natur” udkom 2020 og fremlægger en vision om 15 naturnationalparker her og nu. Den er kritisk over for den hidtidige danske naturbeskyttelse. Desuden omtales forskningsprojekter, reguleringsmuligheder og generelle udfordringer ved at etablere vildere natur. Bogen indeholder tillige 15 forslag til naturnationalparker på sammenlagt ca. 60.000 hektar.

Rune Engelbreth Larsen har udgivet et flot bogværk om den pressede natur i Danmark. Værket indskrives sig i en lang række af udgivelser og betænkninger, der siden Wilhjem-udvalgets ”En rig natur i et rigt land” har dokumenteret og påpeget, at naturen i Danmark har for lidt plads.

Bogværket består af to dele. Den første handler om ”Hvorfor og Hvornår”, og den anden del har titlen ”Hvordan og Hvorhenne”.

Den første del skærer ind til benet og peger på og dokumenterer utilstrækkeligheden i den danske naturbeskyttelse og foreslår større naturzonearealer udlagt. Her tages udgangspunkt i biodiver-

sitetetskrisen og det gennemgås, hvordan mange arter verden over uddør, og i et omfang der er på niveau med tidligere massedød for et stort antal arter forårsaget af drastiske klimaforandringer og vulkanudbrud.

ALTDOMINERENDE MENNESKELIG AKTIVITET

Den nuværende masseuddøen nummeres ”Den Sjette Masseuddøen” og er et resultat af menneskets kolossale resourceforbrug og den plads som mennesker optager til produktion, byer og transportlinjer. I løbet af det sidste halve århundrede er klodens bestande af pattedyr, fisk, fugle, krybdyr med videre gået 60 procent tilbage. På det helt globale plan kan man karakterisere denne pe-

riode som Antropocæn, der er karakteriseret ved menneskets globale og dominerende betydning.

I et dansk perspektiv påpeger forfatteren, at der er forskel på naturbeskyttelse og naturbenyttelse. Pointen er her, at det danske naturareal udnyttes og at naturen ikke beskyttes. Vores kyster benyttes rekreativt, vores skove er produktionsskov og vores naturbeskyttelsesinitiativer ændrer ikke ved, at mange af de udpegede naturarealer fortsat benyttes til at trække værdier ud arealerne.

Naturen i Danmark mangler plads til at udfolde sig frit. 98 procent af vores skove skoves og drænes. Søer og moser tørlægges, for at der kan plantes nye træer. Men mange andre arter er helt

afhængige af gamle, døde træer, de kan leve af og i, skriver Rune Engelbreth Larsen, der er forfatter til flere bøger om såkaldt genforvildning af naturen.

Herefter gennemgår forfatteren en række forskningsrapporter, der argumenterer for oprettelsen af naturzoner og fastslår, at alle biodiversitetsforskere er enige om, at naturen mangler plads og at naturen i højere grad skal være selv-bærende, selvplejende og selvforvaltende.

Hvis der skal være mere selv-bærende naturprojekter, kan kriterierne anskueliggøres ved de 5 P'er:

- Plads til naturlige processer
- Placering på arealer, der er ejet af det offentlige eller naturfonde
- Prioritering af truede arter og vildere natur
- Produktionsophør med afvikling af skovbrug og landbrug samt
- udsætning af Planteædere.

Og hertil føjes, at der skal være mere plads til de store dyr som vilde heste, køer, bisoner og elge. Her tydeliggør forfatteren, at denne strategi ikke behøver et slagsmål med landbruget. Man får mere effekt ved et produktionsophør i statsskovene og lade disse overgå fra at være produktionsskov til at blive urørt skov.

Herefter gennemgås eksempler på, at større planteædere er sat ud i danske skov- og naturarealer og har ført til øg-

ning af biodiversiteten. Det er dyr som vildsvin, kronstyr, bævere, vilde heste og elge. Og der omtales videre eksempler fra udlandet med vildere naturprojekter. Bogens del 1 afsluttes med et forslag til en implementeringsmodel for 60.000 hektar fordelt på 15 offentlige naturområder, som allerede i dag er overvejende statslige ejede arealer. Med den foreslåede implementeringsmodel opnås mest natur for pengene, da forslagene ikke kommer i væsentlig strid med landbrugsinteresser.

I bogens del 2 udpeges 15 områder i Danmark – på Fyn, Jylland og Øerne til "Naturnationalparker". Dette begreb rummer et opgør med de nationalparker som Fogh-regeringen tog initiativ til først i 00'erne. Her var der blot tale om en udpegning, men ingen ændring i forvaltningen af landskabet og dets drifts- og ejerforhold i nationalparkerne. Skov- og landbrugsproduktion fortsatte uændret. I Engelbreths begreb "Naturnationalparker" lader man derimod naturen helt få overtaget. Væltede og fældede træer får lov til at blive liggende. Der plantes ikke nyt, men nye plantearter skal have lov til at "vandre ind" i områderne, og den eneste aktive indsats vil være at sætte større planteædere ind på og i de herefter urørte skovarealer.

FRA IDE TIL POLITISK VIRKELIGHED

Bogen er meget mere end blot endnu en

flot billedbog af vild natur med sjældne sommerfugle og udsatte planteædere i flotte landskaber. Forfatterens forslag ligger meget tæt på 13 danske naturorganisationers fællesnotat om fremtidens forvaltning af statens naturarealer. Og oven i den tidligere regerings satsning på urørt skov på statens arealer.

Bogen har allerede været med til at påvirke den politiske proces. Den har været stærk medvirkende til finanslovsaftalen for 2021, hvor regeringen, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet blev enige om en natur- og biodiversitetspakke, der sikrer 888 mio. kroner i 2021-2024 til at forbedre biodiversiteten i Danmark. Vi kan nu se frem til etablering af flere nye naturnationalparker og endnu mere urørt skov – akkurat som det foreslås i Engelbreths bogværk. Anmelderen gætter på, at ansatte i Miljøministeriet er i fuld gang med at konkretisere planerne.

Columbusægget i bogens forslag og i finanslovsaftalen er, at naturnationalparkerne og urørt skov stort set kun handler om statens arealer, suppleret med samarbejdsaftaler med forskellige naturfonde, der heldigvis ejer betydelige naturområder. Det gør det lettere politisk, når det i første omgang ikke handler om at opkøbe jord i stor stil og slet ikke om at trække streger på landkortet hen over større dele af dyrkede områder. Som anmelder skal jeg kun beklage et forhold ved det ellers udmærkede og top-roste værk. Forfatteren har overset, at forslaget om naturzoner i det åbne land her i Danmark første gang blev fremsat af landinspektør Anne Kristine Munk Mouritzen i hendes ph.d.-afhandling fra 2005 om miljø- og kulturbaseret ejendomsudformning i det agrare landskab (2005). ◀◀

Danmarks genforvildede natur

af Rune Engelbreth Larsen.

Forlaget Dana, 2020.

304 sider i stort format, heraf over 100 fotos og over 400 kort. Hardcover. Vejledende pris: 339,00 kr.